

Yttrande till Skolinspektionen angående Internationella Engelska skolan AB:s ansökan om tillstånd att komplettera med årskurs 4 och 5 till befintlig 6–9 enhet.

I förskoleklass, grundskola och i anpassad grundskola i Göteborg går i dagsläget 63 008 elever fördelat på kommunens egna skolor, fristående grundskolor och elever som går i en annan kommun (25 mars 2024). 22 procent av eleverna går i fristående grundskolor och knappt 1 procent i skolor i annan kommun. Nästan 77 procent av eleverna går i kommunala skolor som har Göteborgs Stad som huvudman. De närmaste fem åren beräknas antalet elever i staden att minska.

Det finns en stor risk att det byggs upp en överkapacitet av skolplatser inom grundskolan de närmaste fem åren. Göteborgs Stad genomför en nybyggnation och upprustning av kommunala skolor utifrån de elevprognoser som staden hade 2018–2020. 2020 visade prognosen på att antalet elever i Göteborg skulle vara 64 539 i Göteborg 2024, fler än 1 500 elever än vad som idag går i skolan i åldersgruppen 6–15 år. Samtidigt sker det en expansion bland de fristående skolorna. 2024 flyttar Internationella Engelska skolan en enhet och ökar då kapaciteten med 450 elever. 2025 planerar Jensen Education AB att flytta sin skola och öka dess kapacitet med 500 elever. RM Bildning AB och Utbildia AB har tillstånd med saknar i dagsläget lokaler. Om de startar enheterna de fått tillstånd för under 2025 kommer det att öka antalet tillgängliga platser på fristående skolor med flera hundra elever. 2024 ansöker fem skolhuvudmän om att starta enheter i Göteborg, två nya tillstånd, en uppdelning av enhet, en utökning och en resursskola. De nyetableringar som enskilda skolhuvudmän gjort i Göteborg under 2022 och 2023 har inneburit att kommunala skolenheter drastiskt behövt ändra sin kapacitet. Det har fått som konsekvens att flera kommunala skolenheter fått snabbt uppkomna underskott där skolledningen på kort tid behövt justera personalkostnaderna, vilket markant påverkat eleverna på skolorna.

Göteborgs Stad bedömer att de enskilda skolhuvudmännens planerade starter av skolenheter, både de som har tillstånd och de som söker 2024, tillsammans kommer att få stor påverkan på flera enskilda kommunala skolenheter.

Fristående skolhuvudmäns planer för utökad verksamhet i Göteborg är sammantaget stor i relation till befolkningsprognosen för Göteborg, som pekar på en minskning av antalet elever inom grundskolan de närmaste 5 åren. Internationella Engelska skolan AB (IES) anger att de kommer att komplettera sin befintliga skolenhet i Johanneberg med årskurserna 4 och 5. De elever som söker till IES Johanneberg kommer inte från skolans närområde utan från andra delar av Göteborg. Tidigare år har elever från andra delar av Göteborg sökt skolan som ett alternativ till de kommunala skolorna i närområdet. De senaste åren har det förändrats. Idag är det ofta familjer som flyttat till Göteborg från andra länder i samband med de industrietableringar som sker, till exempel Northvolts batterifabrik, som söker IES för deras tvåspråkiga undervisning på engelska. Göteborgs Stad har svårt att bedöma från vilka områden i staden som eleverna som kommer att söka

till IES årskurserna 4 och 5 kommer att bo. Vilken påverkan det får för ett område eller enskilda skolenheter går därmed inte att uttala sig om.

I Göteborg är det som i alla storstäder svårt att hitta bra lokaliseringar för grundskolor. Sannolikheten att staden behöver den nuvarande och planerade skolkapaciteten om 10 år, när befolkningsprognosen visar på att elevtalet ökar, är stor. De fristående skolorna i Göteborg sammantagna planerade ökning av antalet skolplatser i Göteborg de närmaste åren, är stor i relation till Göteborgs Stads befolkningsprognos. Den visar att antalet elever i staden kommer att minska de närmaste 5 åren. Om de enskilda skolhuvudmännen som startar under 2024 och 2025 tillsammans med de som söker 2024 fyller sin kapacitet enligt sina planer kan Göteborg behöva anpassa enskilda skolenheters kapacitet och även behöva stänga skolenheter. För Göteborgs Stad är detta vital kapacitet som enligt befolkningsprognosen kommer att behövas efter 2030 men som Göteborgs Stad kan komma att behöva lägga i malpåse under en tid alternativt att byta användningsområde för lokalerna och sedan bygga nytt i ett senare skede. Båda alternativen är kostsamma, vilket kommer att få stor påverkan på ekonomin för kommunala skolenheter och central skolförvaltning för grundskolan.

Ekonomiska konsekvenser

Sedan den 1 januari 2019 regleras alla grundskolors och anpassade grundskolors, inklusive de fristående, ersättning i Göteborg av en resursmodell beslutad av grundskolenämnden. Den består av ett grundbelopp per elev och sedan ett strukturbelopp vars storlek beror på det index som SCB tar fram och som beror på skolans elevers socio-ekonomiska bakgrundsfaktorer. Utöver detta får en fristående skola ersättning för administration och moms [Länk till resursfördelningsmodell](#). När det startas en enskild skolenhet, eller en befintlig skolenhet ändrar omfattningen på sin verksamhet, påverkas inte Göteborgs Stads totala kostnader för skolan mer än marginellt.

När en större skola startar får det konsekvenser för andra enskilda skolenheters ekonomi under den tid som den nya skolan startar och utökar sin verksamhet.

Göteborgs Stad har svårt att bedöma i vilken utsträckning IES planerade utökning av Johannebergsenheten kommer att få ekonomisk påverkan på andra skolenheter och Göteborgs Stad. IES erbjuder tvåspråkig undervisning på engelska vilket innebär att skolan fortsatt kan komma att attrahera andra elever än de i närområdet. Även om IES anger att de bara ska ta emot 32 elever per årskurs går det inte utesluta att det i samband med uppstart av klasserna kommer att få en stor påverkan för någon enskild kommunal skolenhet.

Göteborgs Stads samlade bedömning är dock att IES med sin komplettering med årskurs 4 och 5 på Johannebergsenheten inte kommer att få någon påtaglig ekonomisk påverkan på staden i ett fem- eller tioårsperspektiv sett till stadens samlade kapacitet och ekonomiska omslutning.

Organisatoriska konsekvenser

Göteborg Stad har som huvudman 130 skolenheter med 48 577 elever. Samtidigt finns det 48 fristående skolenheter i staden med sammanlagt 13 668 elever. 220 elever går på

en fristående skola som har andra lägeskommuner än Göteborg och 543 elever går i en annan kommuns kommunala skola (25 mars 2024).

Göteborgs Stad beräknar att fram till 2026 kommer enskilda skolhuvudmän att starta grundskolor eller utöka nuvarande skolor med en sammanlagd kapacitet för över 2 000 skolplatser. Samtidigt visar stadens befolkningsprognos på att antalet elever kommer att minska de närmaste 5 åren.

IES planerar inte med att ha ett fritidshem, vilket innebär att kommunala skolenheter behöver erbjuda eleverna i årskurs 4 och 5 fritidshem. Om eleverna likt idag kommer från olika delar av staden bedömer Göteborgs Stad att det inte kommer att få någon större organisatorisk påverkan på enskilda kommunala skolenheter.

Pedagogiska konsekvenser

IES söker tillstånd för att komplettera med årskurserna 4 och 5 utan fritidshem. Det innebär att Göteborgs Stads behöver erbjuda eleverna på fritidshem. Idag flyttar många familjer till Göteborg från andra länder. Nya industrietableringar såsom Northvolts batterifabrik ligger bakom familjernas val. Av de som flyttar till Göteborg kommer i dagsläget många från Indien. En erfarenhet från de skolor som idag har tvåspråkig undervisning, bland andra IES, är att flera familjer framför allt efterfrågar undervisning på engelska och har litet intresse av att deras barn lär sig svenska. Erfarenheten i Göteborg visar att skolorna behöver lägga en del motivationsarbete gentemot vårdnadshavare för att markera vikten av att lära sig svenska. I och med att IES söker grundskola utan fritidshem innebär det att kommunala skolors fritidshem får anpassa sin pedagogik efter IES val att erbjuda tvåspråkig undervisning på engelska.

Göteborgs Stad bedömer att det kommer att försvåra det pedagogiska arbetet på de kommunala fritidshem som kommer att erbjuda plats för eleverna på IES då de både behöver hantera ett motivationsarbete och en språksituation som de idag inte har bemanning eller utbildning att hantera.

Övriga upplysningar

Bifogat till remissvaret finns filer med uppgifter som Skolinspektionen efterfrågat.

- Befolkningsprognos över åldersgruppen (6–15 år) av elever i Göteborgs Stad de kommande åren
- Sammanställning över samtliga kommunala och fristående förskoleklasser, grundskolor och fritidshem i Göteborgs Stad
- Uppgift om kommunen planerade förändringar av Göteborgs Stads förskoleklasser, grundskolor och fritidshem under läsåret 2024/2025.
- Karta över placeringen av de kommunala och fristående förskoleklasser, grundskolor och fritidshem i Göteborgs Stad